

Još kao dijete slušao sam priče starih kako negdje tamo daleko iza mistične planine Mosora leži zemlja u koju su oni hrabrog srca i pustolovnog duha dobrodošli zaviriti i otkriti njezine skrivene tajne. A jedna od njezinih mnogih tajni skriva se na samom kraju sela Kotlenice, na sjevernim padinama planine Mosor, na samom rubu stare šume, u kraju kojim su kroz vjekove gospodari ljudi iz obitelji Punda.

Iako je mještanima Kotlenica od davnina bilo poznato to mjesto na kojem se nalazio otvor u samu utrobu zemlje, tek je odvažnošću i hrabrošću jednog dječaka Stipe Punde davne 1903. godine, otkriveno ono što danas znamo pod imenom špilja Vranjača.

Za građane Grada Splita i okolnih mjesta u ta davna vremena, ona je i dalje bilo mjesto iz bajke s likovima poput vještica, trolova, zloduha i vukova, koje nisu služile samo kako bi zaplašile malene već i kao poučne priče za odrasle, koje su se rado pričale uz pucketanje vatre u dugim zimskim noćima.

Profesor i pustolov Umberto Girometta zajedno sa svojim špiljarima ukrotio je taj mračni bezdan, a u njegovim dubinama umjesto vještica, trolova, zloduha i vukova pronašao je tek nekolicinu špiljskih račića, kornjaša i pauka, te ne baš tako strašnih šišimaša.

Meni je od uvijek bio zanimljiv detalj jednog starog putopisa kojeg sam slučajno pronašao na policama gradske knjižnice u kojem pažnju zaokupljaju zanimljivi detalji u tekstu i sveprisutna tajnovitost naroda patuljaka za koje autor teksta piše da žive u našim planinama, te sa svakim ponovnim listanjem te knjige u meni bi se uvijek iznova probudila nada da je nekada ne baš tako davno bilo moguće susresti patuljka upravo u mjestima poput špilje Vranjače.

I tako generacije poslije Umberta Girometta i njegovih špiljara, tragom već utkanim u kršu mističnog Mosora zaputio sam se zajedno svojim Mosorašima na putovanje u želji da posvjedočim iz prve ruke o tajnama tog podzemnog svijeta i možda barem na trenutak krajičkom oka ugledam patuljka.

Teška mora očekivanja ispunjavala je moje srce i srdašca manje od dvadeset duša koja su se tog kišnog subotnjeg jutra okupila pred ulazom u špilju Vranjaču. Već sam ulaz u špilju je istinsko čudo koje ostavlja bez daha. Vidno uzbuđeni, uz pratnju našeg domaćina i pod budenim okom naše Diane i Marka pažljivim korakom krenili smo se spuštati niz četredest metara duboku urušenu vrtaču, stepenicama sve do prve velike dvorane.

Taj ulazni dio u špilju je bez ikakvih špiljskih ukrasa, ali tim je veće bilo oduševljenje kada smo dalje kroz vebni podzemni splet tunela i odaja došli do ogromne dvorana prepune podzemnih bisera raznih boja i oblika.

I odjednom, samo tako zašli smo u zemlja tišine, okupane mistikom, koja kao da sanja u vjekovnoj tišini, a koju tek povremeno naruše šaputi nepozvanih došljaka.

Tu u polumraku tame, gdje se igraju sjenke i mašta se često zaigra pa su mnogi Mosoraši u špiljskim ukrasima vidjeli obrise Djevice Marije, sova, zečeva, krokodila i ljudskih lica, ali ja, ja sam svugdje oko sebe vidio patuljke, kako pritajno, nepomično, okamenjeni, promatraju i osluškuju nas došljake koji smo zašli u njihov podzemno carstvo, spremni da u svakom trenutku ožive ako ugrozimo njihov dom.

Samotna stvar koja se u jre tvori u peštinama su stalaktiti i stalagmiti, spijunski stupova i arkade, ali ja

Taglo

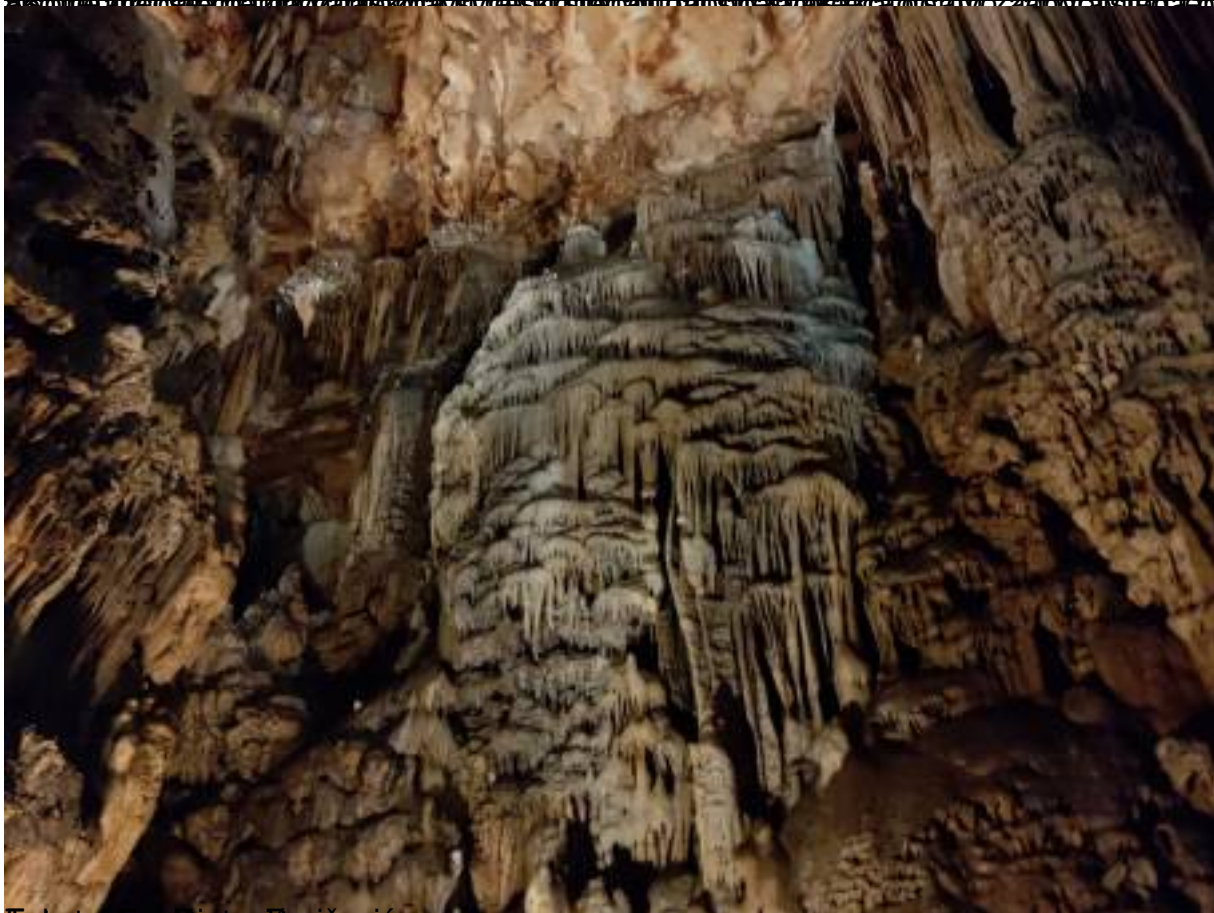

Špilja Vranjača, 11. prosinac 2019. godine. Fotografije: [nevidljivi tekst]

šarkoja

Fotografirao: Nataša Baričević